

Grobowiec Adama Kisiela.

O pomniku tym, (którego rysunek zdjęty z natury załączamy) pisano już kilkakrotnie. W Tygodniku petersburskim Nr. 39 z r. 1843 umieszczono opis tego grobowca i wyrytego na nim długiego napisu. Tenże napis znajdujemy i w *Starożytniej Polsce* tom 2ci, a ostatecznie w r. 1860 w Tygodniku *Illustrowanym* ukazał się obszerny życiorys Adama Kisiela i rysunek części jego grobowca. Do wymienionych więc źródeł, unikając powtarzania, odsyłamy czytelników, parę tylko słów dodając o tym jeśli nie wiekową starożytnością, to niezawodnie historycznem znaczeniem odznaczającym się zabytku.

Rodzina Kisielów, wygasła już dziś podobno, należała do najstarożytniejszych rodzin ruskich i kilka znakomitości wydała. Gniazdem rodzinnem tego domu było miasteczko Kisielin, w dawnych aktach Kisielgrodem zwane, w gubernii wołyńskiej, powiecie włodzimirskim położone. Od najdawniejszych czasów Kisielowie trzymali się obrządku greckiego, wiary swych przodków, i Adam też w ruskiej cerkwi pochowany został. Na początku jednak XVII wieku, kiedy nowiny religijne rozszerzały się w kraju i arianizm zwłaszcza krzewił się w nim począł, uległa mu i rodzina Kisielów. W Kisielinie był główny zbor i szkoła arikańska, wielkiego wówczas rozgłosu używająca. Współczesny Adamowi Ostafi Kisiel, mąż wielkiej nauki, był rządcą tej szkoły około 1625 r.; sam w niej nauczał i z całą gorliwością rozkrzewiał swoje wyznanie. Niemcy, żądni wszelkiej znakomitości, i tego Kisiela przywłaszczyć sobie usiłowali. Zniemczył go pierwszy Sandius, zowiąc Eustachius Gisselius, a następnie wszędzie już tak wspominany bywał.

Po śmierci Ostafiego Kisiela rektorami szkoły kisielińskiej byli kolejno uczeni arianie Ludwik Holleisen, Piotr Stegman i Teodor Simones; pastorem zaś zboru tutejszego był przez jakiś czas sławny w dziejach arianizmu Jędrzej Wiszowaty. W r. 1684 dopiero wygnął go z Kisielina wyrok trybunału lubelskiego; szkoły rozproszono, a zbor na kościół katolicki, dotąd istniejący, zamieniono, dziedzie zaś Kisielina, sukcesor Kisielów Jerzy Czaplic, także prześladowaniom tym uległ. Z upadkiem jednak szkoły i miasteczko, w którym przy szerzącej się oświacie przemysł i handel kwitnęły, do ostatecznego przyszło upadku i dziś zaledwie na miano miasta zasługuje.

Wieś Nieskienicze, gdzie w miejscowej cerkwi znajduje się ów wspaniały marmurowy grobowiec Adama Kisiela, położona jest tylko o parę mil od Kisielina. także we włodzimirskim powiecie, w smutnej, piaszczystej okolicy. Musiała to atoli być ulubiona siedziba jego, kiedy przywiązana żona Anastazja Pokuszewiczówna, która pamięć męża-bohatera takim rzecznym nadpisem grobowym uczciła, tam jego zwłoki złożyła; niema tu przecież śladów dawnej rezydencji woje-

Grobowiec Adama Kisiela w Nieskieniczach (gub wołyńska).

wody. Nieskienicze jednak są może najstarożytniejszą siedzibą rodziny Kisielów. Aleksander Kisiel, z ks. Czetwertyńskiej urodzony, zabity został w wojsku króla Jagiełły, w potrzebie przeciwko Swidrygielowi. Synowi jego Jagiełło, w nagrodę zasług ojcowskich, darował na wieczne czasy dobra Nieskienicze i Dorohinicze, te ostatnie w gub. kijowskiej położone. W akcie nadania dobra te Niskienice i Dorohinicze są nazwane. Odtąd dom Kisielów rozdzielił się na dwie gałęzie: wołyńskich i kijowskich, a ci ostatni nawet w dokumentach dorohinińskimi są nazywani. Posiadał jednak i Adam dobra pod Kijowem, a mianowicie miasteczko Brusilów. Przemieszczał tam często i pisał się na Brusilowie, jak i na nagrobku jest wspomniany. Nieskienicze prawem spadku przechodziły najprzód do Czapliców, którzy całą fortunę po Kisielach objęli, następnie do Cyrynów. W miejscowej cerkwi znajdujemy prezentę (tak zwano dawniej każde nadanie, przywilej cerkiewny) dziedzica Nieskienicz Franciszka z Łyszkowa Cyryny, sędziego grodzkiego włodzimirskiego, w 1733 r. wydaną. Obecnie włość ta jest w dziedzicznym posiadaniu p. Leona Modzelewskiego, dbałego o starowne dochowanie tak pomnika, jak i cerkwi mieszczącej w sobie zwłoki znakomitego męża.

Tadeusz Jerzy Stecki.

Cerkiew w Nieskieniczach, w której spoczywają zwłoki Adama Kisiela